

KUOPIO

Ekologisen kompensaation pilotointi Kuopiossa

Jukka Holopainen

Strateginen maankäyttö

Vapaaehtoinen ekologinen kompensatio

1. Luonnonsuojelulaissa- ja asetuksessa säädetty (LVV vastaa) menettely, jossa luonnonarvoja toiminnassaan heikentävä toimija voi hyvittää toiminnastaan luontotypille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuvan heikennyksen toisaalla hyvittäville toimenpiteillä tai suojeluhyvityksellä
2. Keskeisiä tavoitteita lievennyshierarkia sekä vastaavuus
3. Ekologinen kompensatio perustuu vapaaehtoisuuteen. Luontoheikennyksen aiheuttajan on tehtävä päätös siitä, että kompensatio halutaan tehdä.
4. Edellyttää uudenlaista luontotyyppiselvitystä vaihdantayksikköinä toimivien luonnonarvohehtaarien määrittämiseksi
5. Heikennyksen aiheuttaja ja haitan aiheutumisen hetki ei ole yksiselitteinen asia -> Voi olla esim. kaavan laativa kunta tai rakennushankkeeseen ryhtyvä. Ekologista kompensatiota ei ole sidottu kaavoitukseen -> kaavoitus on paras hetki tehdä tarkastelut lähtötilanteen selvittämiseksi
6. Tavoite erittäin tärkeä, mutta vaikutukset mm. kaavoitukseen, maapolitiikkaan ja kuntatalouteen voivat olla monimutkaisia ja merkittäviä -> vaikutukset selvitettävä ja laadittava periaatteet

Ekologisen kompensaaation pilotointi Kuopiossa

- Vuonna 2025 perustettu kaavoituksen, ympäristönsuojelupalveluiden ja maaomaisuuden hallinnan asiantuntijoista koostuva työryhmä edistämään pilotointia
- Päätetty lähteä pilotoimaan ekologista kompensaaatiota kolmessa asemakaavassa sitomatta kaavoja kompensatioon -> mallinnetaan prosessia ja kerätään tietoa
- Vuoden 2025 maastokaudella toteutettu kolmelle asemakaava-alueelle luontotyyppiselvitykset, joiden perusteella laskettu luonnonarvohehtaarit -> kaavaratkaisun perusteella voidaan laskea aiheutuva haitta
- Vuoden 2026 maastokaudella päätetty teettää luontotyyppiselvitykset kaikkiin käynnistettyihin kaavoihin ja kartoittaa kaupungin omistamia virkistysalueita kompensatioalueiden löytämiseksi
- Seuraava vaihe on laskea aiheutunut luontohaitta ja etsiä niille korvaavuudet potentiaalisilta kompensatioalueilta
- Tämän jälkeen voidaan arvioida paremmin kustannuksia ja vaikutuksia

Pilottialueet

1. Neulamäenrinteen täydennysrakentaminen
2. Hepomäen teollisuusalue
3. Matkuksen työpaikka-alue

Pohdintaa

- Ekologinen kompensatio toimii menettelynä jo nyt ja on merkittävä työkalu luontoposiitivisuuden tavoittamisessa
- ”yhdyskuntaluokan” -menettelyyn, kustannuksiin ja vaikutuksiin liittyy kuitenkin paljon kysymyksiä joita pienialaiset valtakunnalliset pilotit eivät ole juuri käsitelleet
- Toteutustavasta riippuen ekologinen kompensatio aiheuttaa kaupungille ja/tai rakentajalle välittömiä kustannuksia -> kuka maksaa ja millä mekanismeilla kulut katetaan
- Hankkiiko kaupunki vastaisuudessa aktiivisesti kompensatioalueita? Maaomaisuuden muu käyttöarvo ja metsätalousarvo huomioitava hyvitysalueita suunniteltaessa.
- Hyvitysalueiden sijoittuminen täytyy tapahtua suunnitelmallisesti etteivät rajoita tarpeettomasta muuta maankäyttöä
- Luontoposiitivisuudesta saavutettavat pitkän aikajänteen hyödyt ovat korvaamattomia -> ongelmana taloudellisen hyödyn osoittaminen päätöksentekoon
- Suuren mittakaavan toteutus vaatii edelleen paljon valtakunnallista kehittämistä ja toimivat luonnonarvomarkkinat -> muutos luodaan nyt
- Luontopääoman taloudellisen arvon laskeminen, luonnonarvomarkkinoiden luominen sekä luontoposiitivisuuden osoittaminen edellyttää pitkäjänteistä ekosysteemitilinpitoa, tiedon keräämistä ja mittareiden kehittämistä
- BOOST-luontotyyppiselvitys on havaittu melko hyväksi ja moderniksi selvitystavaksi -> objektiivinen ja vertailukelpoinen, tietomalliyhteensopiva, vähemmän subjektiivista sanallista kuvausta